

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»

Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії
Дмитро КОСТЮК
« 09 » « 04 » 2025 р.



ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
у формі співбесіди
для вступників на основі базової середньої освіти
(з української мови та математики)
для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого
бакалавра за спеціальностями:

- D1 «Облік і оподаткування»
- D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
- D3 «Менеджмент»
- D5 «Маркетинг»
- D7 «Торгівля»
- F2 «Інженерія програмного забезпечення»
- F7 «Комп'ютерна інженерія»
- G13 «Харчові технології»

Розглянуто та схвалено на засіданні комісії
для проведення співбесіди

Голова комісії співбесіди з математики

 _____ Наталя ДАЛЬ

Голова комісії співбесіди з української мови

 _____ Олександр КОТЯШ

Протокол № 1 від 09.04 2025 р.

Ірпінь – 2025

Зміст

	стор.
1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	3
2. БЛОК З МАТЕМАТИКИ.....	4
2.1. Програма з математики.....	4
2.2. Перелік питань для проведення співбесіди з математики.....	9
2.3. Список літератури, рекомендованої для підготовки до співбесіди з математики.....	12
3. БЛОК З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.....	13
3.1. Програма з української мови	13
3.2. Перелік питань для проведення співбесіди з української мови	16
3.3. Список літератури, рекомендованої для підготовки до співбесіди з української мови.....	18
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ПРИ ПРОВЕДЕННІ СПІВБЕСІДИ.....	19
4.1. Критерії оцінювання результатів співбесіди з математики.....	19
4.2. Критерії оцінювання результатів співбесіди з української мови.....	21

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У відповідності до Порядку прийому на навчання до закладів фахової передвищої освіти в 2025 році (далі – Порядок прийому), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07 лютого 2025 року № 166, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 24 лютого 2025 року за №293/43699, Правил прийому на навчання до Відокремленого структурного підрозділу «Ірпінський фаховий коледж Національного університету біоресурсів і природокористування України», вступники, які претендують на участь у конкурсному відборі на місця державного замовлення на основі базової середньої освіти в 2025 році, проходять вступне випробування у формі співбесіди з української мови та математики.

Співбесіда – форма вступного випробування, яка передбачає очне або дистанційне (за потреби) оцінювання підготовленості (оцінювання знань, умінь та навичок) вступника, за результатами якої виставляється одна позитивна оцінка за шкалою 100-200 балів або ухвалюється рішення про негативну оцінку вступника (менше 100 балів).

Під час співбесіди вступникам ставиться два питання з української мови і два питання з математики.

Програми з української мови та математики відповідають чинним програмам 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, що забезпечують базову середню освіту.

2. БЛОК 3 МАТЕМАТИКИ

Мета співбесіди з предмету «Математика» для абітурієнтів на основі базової середньої освіти – оцінити рівень знань абітурієнтів з математики для конкурсного відбору на навчання у Відокремленому структурному підрозділі «Ірпінський фаховий коледж Національного університету біоресурсів та природокористування України» (далі – Ірпінський ФК НУБіП України).

Під час співбесіди з математики вступник повинен демонструвати:

- чітке знання означень, математичних понять, термінів, формулювань правил, ознак, теорем, передбачених програмою, вміння доводити їх;
- вміння точно і стисло висловити математичну думку в усній та письмовій формі, використовувати відповідну символіку;
- впевнене володіння практичними математичними вміннями і навичками, передбаченими програмою, вміння застосовувати їх при розв'язанні задач і вправ;
- знання, що стосуються способів діяльності, які можна подати у вигляді системи дій (правила, алгоритми);
- здатність безпосередньо здійснювати уже відомі способи діяльності відповідно до засвоєних правил, алгоритмів (наприклад, виконувати певне тотожне перетворення виразу, розв'язувати рівняння певного виду, виконувати геометричні побудови, досліджувати функцію на монотонність, розв'язувати текстові задачі розглянутих типів тощо);
- здатність застосовувати набуті знання і вміння для розв'язання навчальних і практичних задач, коли шлях, спосіб такого розв'язання потрібно попередньо визначити (знайти) самому.

2.1. Програма з математики

Розділ: Числа і вирази

Знати:

Натуральні числа й нуль. Квадрат і куб числа.

Подільність натуральних чисел. Дільники і кратні натурального числа. Парні і непарні числа. Ознаки подільності на 2, 5, 10, 3 і 9. Ділення з остачею. Прості і складені числа. Найбільший спільний дільник, найменше спільне кратне.

Звичайні дроби. Правильний і неправильний дріб. Ціла та дробова частина числа. Основну властивість дроби. Правило скорочення дроби. Середнє арифметичне кількох чисел.

Десяткові дроби. Наближене значення числа. Округлення чисел.

Означення відсотка, правила виконання відсоткових розрахунків.

Додатні і від'ємні числа. Протилежні числа. Модуль числа, його геометричний зміст.

Поняття про число, як результат вимірювання раціональних чисел у вигляді десяткових дробів. Властивості арифметичних дій.

Поняття про раціональні числа. Дійсні числа.

Вимірювання величин. Наближене значення величин. Абсолютна та відносна похибки наближеного значення. Стандартний вигляд числа.

Числові вирази. Змінна, вираз із змінною та його область визначення. Рівність виразів, тотожність. Правила спрощення виразів: розкриття дужок, зведення подібних доданків.

Одночлени і многочлени та дії над ними. Формули скороченого множення.

Алгебраїчні дроби та дії над ними. Основна властивість дроби.

Степінь з натуральним та цілим показником, його властивості. Властивості арифметичних квадратних коренів.

Пропорції. Основна властивість пропорції. Поняття про пряму й обернену пропорційність величин.

Вміти:

Читати і записувати натуральні числа; додавати, віднімати, множити та ділити натуральні числа (без використання обчислювальних засобів).

Розкладати натуральні числа на прості множники.

Порівнювати звичайні дроби, виконувати дії над ними: додавати, віднімати, множити і ділити.

Розв'язувати основні задачі на дроби.

Читати та записувати десяткові дроби, порівнювати їх, виконувати дії з ними: додавати, віднімати, множити і ділити (без використання обчислювальних засобів).

Знаходити відношення чисел у вигляді відсотка, відсоток від числа, число за його відсотком. Розв'язувати задачі на відсоткові розрахунки.

Порівнювати додатні і від'ємні числа, виконувати дії над ними: додавати, віднімати, множити і ділити (без використання обчислювальних засобів).

Записувати числа у стандартному вигляді. Виконувати арифметичні дії з наближеними значеннями.

Використовувати букви для запису виразів, перетворювати їх використовуючи формули скороченого множення виконувати дії над многочленами: підносити до степеня, додавати, віднімати і множити. Розкладати многочлен на множники.

Спрощувати алгебраїчні дроби, використовуючи формули скороченого множення та виконувати дії з ними: додавання, віднімання, множення і ділення.

Виконувати тотожні перетворення раціональних алгебраїчних виразів та знаходити їх числове значення.

Доводити алгебраїчні тотожності.

Перетворювати та спрощувати вирази, що містять степені та корені.

Розв'язувати задачі за допомогою пропорцій.

Розділ: Рівняння і нерівності

Знати:

Рівняння, корені рівняння; рівносильні рівняння, рівняння-наслідки.

Нерівності, рівносильні нерівності, розв'язок нерівності; метод інтервалів.

Лінійні рівняння та нерівності з однією змінною. Квадратні рівняння та

квадратичні нерівності.

Найпростіші раціональні дробово-раціональні, ірраціональні, модульні рівняння та нерівності і способи їх розв'язування.

Системи лінійних рівнянь, методи їх розв'язування.

Нелінійні системи рівнянь та методи їх розв'язування.

Система нерівностей з однією змінною, метод її розв'язування.

Вміти:

Розв'язувати рівняння й нерівності зазначених видів та системи, що зводяться до них, застосовувати при цьому загальні методи (розкладання на множники, заміна змінної тощо).

Користуватися графічним методом розв'язування та дослідження рівнянь.

Застосовувати рівняння, нерівності та їх системи до розв'язування текстових задач.

Доводити нерівності.

Розв'язувати найпростіші ірраціональні рівняння та такі, що містять змінну під знаком модуля.

Розв'язувати найпростіші рівняння з параметрами.

Розділ: Функції та прогресії

Знати:

Функція, аргумент і числове значення функції. Область визначення і область значень функції. Способи задання, основні властивості та графік функції.

Лінійна функція, її властивості, графік. Кутовий коефіцієнт.

Функція виду, її властивості і графік.

Функція виду, її властивості і графік.

Арифметична прогресія, формули n -ого члена та суми її перших n членів.

Геометрична прогресія, формули n -ого члена та суми її перших n членів.

Вміти:

Знаходити область визначення, множину значень функції; досліджувати її на парність.

Будувати графіки елементарних функцій, встановлювати за графіками чи формулами властивості числових функцій.

Застосовувати геометричні перетворення при побудові графіків функцій.

Розв'язувати задачі на використання формул прогресій.

Розділ: Геометричні фігури та їх властивості на площині

Знати:

Основні геометричні фігури, аксіоми планіметрії.

Взаємне розміщення прямих на площині: паралельні прямі і прямі що перетинаються, перпендикулярні прямі; теореми про паралельність і перпендикулярність прямих.

Півплощина, промінь, кут, відкладання відрізків і кутів.

Означення найпростіших геометричних фігур на площині, їх елементів

(трикутники, чотирикутники(паралелограм, трапеція), багатокутники, коло, круг).

Властивості перелічених вище геометричних фігур, означення й ознаки рівності та подібності фігур.

Основні задачі на побудову геометричних фігур за допомогою циркуля і лінійки.

Властивості багатокутників, вписаних у коло і описаних навколо кола.

Властивості хорд і дотичних.

Міри довжини, площі геометричних фігур.

Величина кута, вимірювання кутів.

Формули довжини кола та його дуги.

Формули площ перелічених геометричних фігур.

Вміти:

Виконувати основні побудови циркулем і лінійкою.

Застосовувати означення, властивості та ознаки зазначених вище геометричних фігур до розв'язування задач на доведення, обчислення, дослідження й побудову.

Застосовувати здобуті знання до розв'язування задач практичного змісту.

Розв'язувати трикутники.

Знаходити довжини відрізків, градусні міри кутів, площі геометричних фігур.

Обчислювати довжину кола та його дуг, площу круга. Сектора, сегмента.

Розділ: Декартова система координат. Вектор.

Знати:

Координати точки, вектора, середини відрізка.

Формулу відстані між точками та формулу для обчислення координат середини відрізка.

Види геометричних перетворень: рух, осьова і центральна симетрії, поворот, паралельне перенесення, перетворення подібності і гомотетія.

Дії над векторами на площині та над такими, що задані координатами, скалярний добуток векторів.

Вміти:

Виконувати дії над векторами.

Розв'язувати задачі, пов'язані з додаванням сил, швидкостей, встановлювати властивості величин за заданими векторними співвідношеннями.

Застосовувати векторний та координатний методи в процесі розв'язування геометричних задач.

Розділ: Елементи тригонометрії

Знати:

Синус, косинус, тангенс кута.

Співвідношення між сторонами і кутами прямокутного трикутника.

Основні тригонометричні тотожності та їх перетворення.

Вміти:

Обчислювати значення тригонометричних функцій за однією відомою .

Спрощувати тригонометричні вирази, використовуючи основні тригонометричні тотожності.

Основні теореми і формули

1. Лінійна функція, її властивості, графік.
2. Лінійна функція, її властивості, графік.
3. Лінійна функція, її властивості, графік.
4. Функція виду, її властивості і графік.
5. Функція виду, її властивості і графік.
6. Формули коренів квадратного рівняння.
7. Формула запису квадратного тричлена у вигляді добутків лінійних множників.
8. Формула n-го члена арифметичної і геометричної прогресій.
9. Формула знаходження суми п перших членів арифметичної і геометричної прогресій.
10. Формули скороченого множення.
11. Розв'язування лінійних рівнянь таких, зводяться до лінійних (на конкретних прикладах).
12. Розв'язування лінійних нерівностей і систем лінійних нерівностей (на конкретних прикладах).
13. Розв'язування систем двох лінійних рівнянь.
14. Властивості рівнобедреного трикутника.
15. Ознаки паралельності прямих.
16. Властивість бісектриси кута.
17. Теорема про суму кутів трикутника. Зовнішній кут трикутника.
18. Властивості паралелограма та його діагоналей.
19. Радіус кола, вписаного в трикутник, і кола, описаного навколо трикутника.
20. Теорема про кут, вписаний в коло.
21. Властивості прямокутника, ромба, квадрата.
22. Ознаки рівності, подібності трикутників.
23. Дотична до кола та її властивості.
24. Теорема Піфагора та наслідки з неї.
25. Співвідношення між сторонами і кутами прямокутного трикутника.
26. Значення синуса та косинуса кутів 0° , 30° , 45° , 60° , 90° .
27. Основні тригонометричні тотожності.
28. Формули площ паралелограма, трикутника, трапеції.
29. Сума векторів та її властивості.
30. Рівняння кола.

2.2. Перелік питань для проведення співбесіди з математики

Арифметика і алгебра

1. Натуральні числа і нуль. Прості і складені числа. Дільник, кратне. Найбільший спільний дільник. Найменше спільне кратне. Ознаки подільності на 2, 3, 5, 9, 10.

2. Цілі числа. Раціональні числа. їх додавання, віднімання, множення, ділення. Порівняння раціональних чисел.

3. Дійсні числа, їх запис у вигляді десяткового дробу.

4. Десяткові дробі. Читання та запис десяткових дробів. Порівняння десяткових дробів. Додавання, віднімання, множення і ділення десяткових дробів. Наближене значення числа. Округлення чисел. Відсоток. Основні задачі на відсотки.

5. Додатні числа. Протилежні числа. Модуль числа, його геометричний зміст. Порівняння додатних і від'ємних чисел. Додавання, віднімання, множення і ділення додатних і від'ємних чисел

6. Поняття про число як результат вимірювань. Раціональні числа. Запис раціональних чисел у вигляді десяткових дробів.

7. Числові вирази. Застосування букв для запису виразів. Числове значення буквених виразів. Обчислення за формулами.

8. Поняття про пряму та обернену пропорційну залежності між величинами. Пропорції. Основна властивість пропорції. Розв'язування задач за допомогою пропорцій.

9. Зображення чисел на прямій. Координата точки на прямій. Формула відстані між двома точками із заданими координатами.

10. Прямокутна система координат на площині, точки на площині. Координати (абсциса й ордината). Формула відстані між двома точками площини, заданими координатами.

11. Ірраціональні числа. Дійсні числа. Числові нерівності та їх властивості. Почленне додавання та множення числових нерівностей.

12. Вимірювання величин. Абсолютна та відносна похибки наближеного значення числа. Виконання арифметичних дій над наближеними значеннями чисел.

13. Одночлен. Піднесення одночлена до степеня.

14. Многочлен. Степінь многочлена. Додавання, віднімання і множення многочленів. Розкладання многочлена на множники.

15. Формули скороченого множення. Застосування формул скороченого множення для розкладання многочлена на множники.

16. Квадратний тричлен. Розкладання квадратного тричлена на лінійні множники.

17. Алгебраїчний дріб. Основна властивість дробу. Скорочення алгебраїчних дробів. Додавання, віднімання, множення та ділення алгебраїчних дробів. Тотожні перетворення раціональних алгебраїчних виразів.

18. Степінь з натуральним показником і його властивості. Степінь з цілим показником і його властивості. Стандартний вигляд числа. Перетворення

виразів зі степенями.

19. Квадратний корінь. Арифметичний квадратний корінь та його властивості.

20. Арифметична та геометрична прогресії. Формули n -го члена та суми перших членів прогресій.

21. Рівняння. Корені рівняння. Лінійні рівняння з однією змінною. Квадратне рівняння. Формули коренів квадратного рівняння. Розв'язування раціональних рівнянь.

22. Системи рівнянь. Розв'язування системи двох лінійних рівнянь з двома змінними та його геометрична інтерпретація. Розв'язування найпростіших систем, одне рівняння яких першого, а інше - другого степеня. Розв'язування текстових задач за допомогою складання рівнянь, систем рівнянь.

23. Лінійна нерівність з однією змінною. Система лінійних нерівностей з однією змінною. Розв'язування нерівностей другого степеня з однією змінною.

Розв'язування раціональних нерівностей, метод інтервалів.

24. Функції. Область визначення і область значень функції. Способи задання функції. Графік функції. Зростання і спадання функції. Парні і непарні функції.

25. Функції $y = kx + b$, $y = x/b$, $y = ax^2 + bx + c$ їх властивості і графіки.

26. Випадкова подія. Ймовірність випадкової події. Статистичні дані.

27. Способи подання даних. Частота. Середнє значення.

Геометрія

1. Початкові поняття планіметрії. Геометричні фігури. Поняття про аксіоми і теореми. Поняття про обернену теорему.

2. Суміжні і вертикальні кути та їх властивості. Паралельні прямі і прямі, що перетинаються. Ознаки паралельності прямих. Перпендикулярні прямі. Теореми про перпендикулярність і паралельність прямих.

3. Трикутник. Властивості рівнобедреного трикутника. Сума кутів трикутника. Теорема Піфагора та наслідки з неї.

4. Паралелограм та його властивості. Ознаки паралелограма. Прямокутник, ромб, квадрат та їх властивості. Трапеція та її властивості многокутники.

5. Коло і круг. Дотична до кола та її властивості.

6. Властивості серединного перпендикуляра до відрізка. Коло, описане навколо трикутника. Властивості бісектриси кута. Коло, вписане в трикутник.

7. Поняття про рівність фігур. Ознаки рівності трикутників.

8. Поняття про подібність фігур. Ознаки подібності трикутників (без доведення).

9. Осьова і центральна симетрії; поворот, паралельне перенесення. Приклади фігур, що мають симетрію.

10. Основні задачі на побудову за допомогою циркуля і лінійки.

11. Довжина відрізка та її властивості. Відстань між точками. Відстань від точки до прямої.

12. Величина кута та її властивості. Вимірювання вписаних кутів.

13. Довжина кола. Довжина дуги.
14. Поняття про площі, основні властивості площ. Площа прямокутника, трикутника, паралелограма, трапеції. Відношення площ подібних фігур. Площ круга та його частин.
15. Синус, косинус і тангенс кута.
16. Співвідношення між сторонами і кутами прямокутного трикутника. Теорема синусів і косинусів.
17. Прямокутна система координат на площині. Формула відстані між двома точками площини, заданими координатами. Рівняння прямої і кола.
18. Вектор. Довжина і напрям вектора. Кут між векторами. Колінеарні вектори. Сума векторів та її властивості. Добуток вектора на число та його властивості. Розкладання вектора за осями координат. Координати вектора. Скалярний добуток векторів та його властивості. Проекція вектора на осі координат.

Основні теореми і формули

Алгебра

1. Формула n-го члена арифметичної і геометричної прогресій.
2. Формула суми n перших членів арифметичної і геометричної прогресій.
3. Функція $y = kx + b$, її властивості і графік.
4. Функція $y = x/b$ її властивості і графік.
5. Функція $y = ax^2 + bx + c$ її властивості і графік.
6. Функція $y = x^n$ її властивості і графік.
7. Формули коренів квадратного рівняння.
8. Запис квадратного тричлена у вигляді добутку лінійних множників.
9. Формули скороченого множення.
10. Розв'язування лінійних рівнянь і таких, що зводяться до лінійних.
11. Розв'язування лінійних нерівностей і систем лінійних нерівностей.
12. Розв'язування систем двох лінійних рівнянь.

Геометрія

1. Властивості рівнобедреного трикутника.
2. Властивості бісектриси кута.
3. Ознаки паралельності прямих.
4. Теорема про суму кутів трикутника.
5. Властивості паралелограма і його діагоналей.
6. Ознаки рівності, подібності трикутників.
7. Властивості прямокутника ромба, квадрата.
8. Коло, вписане трикутник, і коло, описане навколо трикутника. Теорема про кут, вписаний у коло.
9. Властивості дотичної до кола.
10. Теорема Піфагора та наслідки з неї.
11. Значення синуса, косинуса кутів 0° , 30° , 45° , 60° , 90° .
12. Співвідношення між сторонами і кутами прямокутного трикутника.
13. Сума векторів та її властивості.
14. Формули площ паралелограма, трикутника, трапеції. Рівняння кола.

2.4. Список літератури, рекомендованої для підготовки до співбесіди з математики

1. Бурда М. І. Геометрія : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / М.І.Бурда, Н.А.Тарасенкова. — К. : УОВЦ «Оріон», 2017. - 224 с. : іл.
2. Бевз Г. П. Алгебра : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Г. П. Бевз, В. Г. Бевз. — К. : Видавничий дім «Освіта», 2017. — 272 с.
3. Істер О.С. Алгебра: підруч. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / упоряд.: О.С. Істер. Київ: Генеза, 2017. 264 с.
4. Істер О.С. Геометрія: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / упоряд.: О.С. Істер. Київ: Генеза, 2017. 240 с.
5. Мерзляк А.Г. Алгебра: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закладів / упоряд.: А.Г. Мерзляк, В.Б. Полонський, М.С. Якір. Харків: Гімназія, 2017. 272 с.
6. Істер О. С. Геометрія : підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закладів / О.С.Істер. — Київ : Генеза, 2016. — 214 с.
7. Істер О. С. Алгебра : підруч. для 8-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / О.С.Істер. - Київ : Генеза, 2016. - 272 с.
8. Істер О. С. Геометрія: підруч. для 7-го кл. закл. заг. серед. освіти / Олександр Істер. — Київ : Генеза, 2024. — 224 с. : іл.
9. Істер О. С. Алгебра: підруч. для 7-го кл. закл. заг. серед. освіти / Олександр Істер. — Київ : Генеза, 2024. — 288 с. : іл.
10. Математика : підруч. для 6 кл. закладів заг. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч.1 / А. Г. Мерзляк, В. Б. Полонський, М. С. Якір. — Х. : Гімназія, 2023. — 208 с. : іл.

3. БЛОК З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Мета співбесіди з предмету «Українська мова» для абітурієнтів на основі базової середньої освіти – оцінити рівень знань абітурієнтів з української мови для конкурсного відбору на навчання в Ірпінський ФК НУБіП України.

Програма з української мови передбачає теоретичну підготовку абітурієнтів: знання звукового складу мови, лексичного багатства, частин мови, синтаксису простого та складного речення, а також практичну: визначення співвідношення звуків і букв у словах та наголос у словах, удосконалення навичок правопису, розрізнення багатозначних слів і омонімів, типів переносного значення слова, удосконалення навичок відмінювання іменних частин; визначення видів односкладних, складних речень (підрядних, сурядних, безсполучникових, змішаного типу) та вживання розділових знаків.

Матеріал програми розподілено за розділами: «Фонетика. Графіка», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Орфографія», «Синтаксис і пунктуація», «Способи відтворення чужого мовлення», «Розвиток мовлення».

Під час співбесіди з української мови вступник повинен:

- знати вивчені орфограми;

- знати вивчені правила;
- пояснювати лексичні значення слів та значення фразеологізмів;
- знати частини мови. Відмінювати самостійні частини мови, правильно використовувати їх у мовленні;
- знати різницю між словосполученням і реченням, сурядним і підрядним зв'язком між словами й частинами складного речення;
- знати речення різних видів; знати структуру простого двоскладного речення; знати, які розділові знаки ставимо у простих ускладнених реченнях;
- знати складні речення різних типів, їхню структуру, види й засоби зв'язку між простими реченнями;
- замінювати пряму мову непрямою;
- знати стилі мовлення, визначати особливості кожного з них; користуватися різноманітними виражальними засобами української мови в процесі спілкування для оптимального досягнення мети спілкування.

3.1. Програма співбесіди з української мови

Фонетика. Графіка

Фонетика як розділ мовознавства. Звуки мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки і глухі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Склад. Складоподіл. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Подвоєння та подовження приголосних. Зміни приголосних при словотворенні. Сполучення *йо,ьо*. Правила переносу слів.

Лексикологія. Фразеологія

Лексикологія як розділ мовознавства. Лексичне значення слова. Однозначні та багатозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Власне українська та іншомовна лексика. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання (архаїзми та неологізми). Поняття про фразеологізми.

Будова слова. Словотвір

Будова слова. Значущі частини слова. Словотвір. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, без суфіксальний, складання слів або основ, перехід однієї частини мови в іншу.

Морфологія

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови.

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід і число іменників. Відмінки іменників. Відміни іменників. Особливості відмінювання іменників. Невідмінювані іменники в українській мові. Особливості творення іменників.

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди іменників за значенням: якісні, відносні та

присвійні. Ступені порівняння якісних прикметників, способи їх творення (проста та складна форми). Особливості відмінювання прикметників (тверда та м'яка групи). Творення прикметників.

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні й порядкові. Групи числівників за будовою: прості й складені. Відмінювання кількісних і порядкових числівників. Творення числівників.

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення займенників.

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного і наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I і II дієвідміни.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні і пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на - **но**, - **то**.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий.

Прийменник як службова частина мови. Група прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені).

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні.

Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків.

Орфографія

Правопис ненаголошених голосних. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Правопис префіксів і суфіксів. Правопис слів іншомовного походження. Правопис великої літери. Правопис складних слів.

Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис **н** та **nn** у прикметниках, діеприкметниках і прислівниках. Написання частки **не** з різними частинами мови. Особливості написання числівників і займенників.

Синтаксис і пунктуація

Словосполучення. Будова і тип словосполучень за способом вираження головного слова.

Просте речення. Види речень у сучасній мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (односкладні й двоскладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю чи відсутністю необхідних членів (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (ускладнені й неускладнені). Розділові знаки в кінці речення. Головні члени речення. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Тире між підметом і присудком. Другорядні члени речення (додаток, означення, обставина) і способи їх вираження. Прикладка як різновид означення. Розділові знаки при прикладках і порівняльних зворотах. Речення двоскладні і односкладні. Види односкладних речень. Однорідні члени речення, розділові знаки при них. Однорідні та неоднорідні означення. Звертання і вставні слова (словосполучення, речення). Розділові знаки при них. Відокремлені другорядні члени речення (в тому числі уточнюючі). Розділові знаки при відокремлених членах.

Складне речення. Типи складних речень. Складносурядне речення. Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Складнопідрядне речення. Основні види підрядних речень. Складне речення з кількома підрядними. Розділові знаки в складносурядному і складнопідрядному реченнях. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому реченні. Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку. Розділові знаки в ньому.

3.2. Перелік питань для проведення співбесіди з української мови

1. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді й м'які, дзвінки й глухі.
3. Ненаголошені голосні [e], [и], [o] в коренях слів. Ненаголошені голосні, що не перевіряються наголосом.
4. Уподібнення приголосних. Спрощення в групах приголосних.
5. Чергування голосних і приголосних. Основні випадки чергування у – і – й, з – із - зі
6. Вимова і правопис префіксів **с-, з-, зі-, пре-, при-, прі-, роз-, без-**.
7. Правила вживання великої літери.
8. Правила вживання знака м'якшення, апострофа.
9. Подвоєння і подовження приголосних звуків.

10. Правила написання слів іншомовного походження.
11. Написання складних слів разом і через дефіс.
12. Спільнокореневі слова й форми слова. Незмінні й змінні слова. Значущі частини слова.
13. Основні способи словотворення. Зміни приголосних при творенні слів.
14. Поняття про лексику. Багатозначні й однозначні слова. Пряме і переносне значення слів.
15. Синоніми. Омоніми. Антоніми.
16. Поняття про фразеологізми. Типи фразеологізмів. Джерела українських фразеологізмів.
17. Іменник. Загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
18. Лексико-семантичні групи іменників. Власні та загальні назви, істоти і неістоти.
19. Рід іменників. Іменники спільного роду.
20. Число іменників. Іменники, що мають форми тільки однини або тільки множини.
21. Відміни іменників. Відмінювання іменників II відміни.
22. Особливості відмінювання іменників чоловічого роду в родовому відмінку. Букви **-а (-я), -у (-ю)** в закінченнях іменників чоловічого роду II відміни.
23. Незмінювані іменники. Рід незмінюваних іменників.
24. Прикметник. Значення прикметника, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
25. Групи прикметників за значенням: якісні, відносні, присвійні. Ступені порівняння якісних прикметників, творення їх.
26. Написання **-н-** і **-нн-** у прикметниках.
27. Займенник: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
28. Розряди займенників за значенням. Відмінювання займенників.
29. Написання разом і через дефіс неозначених займенників.
30. Числівник: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
31. Числівники прості, складні й складені.
32. Узгодження числівників з іменниками.
33. Правильне вживання числівників на позначення дат і часу.
34. Прислівник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням.
35. Ступені порівняння прислівників.
36. **Не** і **ні** з прислівниками. Написання прислівників окремо, разом, через дефіс.
37. Дієслово: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
38. Форми дієслова: неозначена форма, особові форми, дієприкметник, дієприслівник, безособові форми на **-но, -то**. . Доконаний і недоконаний види дієслів
39. Дієслова I і II дієвідмін. Букви **е, и** в особових закінченнях дієслів I і II дієвідмін.

40. Написання **не** з дієсловами .
41. Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, ознаки, синтаксична роль. Активні й пасивні дієприкметники.
42. Дієприслівник як особлива форма дієслова. Вид і час дієприслівників. Творення дієприслівників доконаного і недоконаного виду. Дієприслівниковий зворот.
43. Прийменник як службова частина мови. Непохідні і похідні прийменники. Правопис прийменників разом, окремо і через дефіс.
44. Сполучник як службова частина мови. Сполучники сурядності і підрядності. Групи сполучників за будовою. Правопис сполучників окремо і через дефіс.
45. Частка як службова частина мови. Формотворчі, словотворчі та модальні частки. Написання часток. «Не» і «ні» з різними частинами мови.
46. Вигук як частина мови. Правопис вигуків.
47. Словосполучення. Будова і типи словосполучень за способом вираження головного члена.
48. Просте речення. Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні. Окличні речення.
49. Члени речення (підмет і присудок; додаток, означення, обставини), способи їх вираження та різновиди.
50. Прикладка як різновид означення. Порівняльний зворот. Розділові знаки при прикладках і порівняльних зворотах.
51. Речення двоскладні і односкладні. Різновиди односкладних речень.
52. Однорідні члени речення. Узагальнювальне слово при однорідних членах речення.
53. Однорідні й неоднорідні означення. Розділові знаки при однорідних означеннях.
54. Звертання та вставні слова. Розділові знаки при них.
55. Відокремлені другорядні члени речення.
56. Складне речення, його типи. Складносурядне речення. Розділові знаки в складносурядних реченнях.
57. Складнопідрядне речення із сполучниками і сполучними словами. Основні види підрядних речень. Розділові знаки в складнопідрядних реченнях.
58. Складне речення з кількома підрядними.
59. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому реченні.
60. Пряма й непряма мова. Розділові знаки при прямій мові.

3.3. Список літератури, рекомендованої для підготовки до співбесіди з української мови

1. Авраменко О.М. Українська мова: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Грамота, 2016.
2. Авраменко О.М. Українська мова: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Грамота, 2017.

3. Заболотний В.В., **Заболотний О.В.** Українська мова: підручник для 6 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Генеза, 2023.
4. Заболотний В.В., Заболотний О.В. Українська мова: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів. –К.: Генеза, 2024.
5. Заболотний О.В. Українська мова: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Генеза, 2021.
6. Пентиліук М.І. Українська мова: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Ранок, 2016.
7. Єрмоленко С.Я. Українська мова: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Грамота, 2016.

Електронні версії підручників:

1. «Українська мова» підручник для 8 класу ЗНЗ. Заболотний О.В., Заболотний В.В. ТОВ «Видавництво «Генеза».
2. «Українська мова» підручник для 8 класу ЗНЗ. Ющук І.П. Навчальна книга – Богдан.
3. «Українська мова» підручник для 8 класу ЗНЗ. Єрмоленко С.Я., Сичова В.Т., Жук М.Г. ТОВ «Видавництво «Грамота».
4. «Українська мова» підручник для 8 класу ЗНЗ. Пентиліук М.І., Омельчук С.А., Гайдаєнко І.В., Ляшкевич А.І. ТОВ «Видавництво «Ранок».
5. «Українська мова» підручник для 8 класу ЗНЗ. Глазова О.П. ТОВ «Фоліо».
6. «Українська мова» підручник для 8 класу ЗНЗ. Караман С.О., Горошкіна О.М., Караман О.В., Попова Л.О. ТОВ «Літера ЛТД».
7. «Українська мова» підручник для 8 класу ЗНЗ. Авраменко О.М., Борисюк Т.В., Почтаренко О.М. ТОВ «Видавництво «Грамота».
8. «Українська мова» підручник для 8 класу ЗНЗ. Данилевська О.М. ТОВ «Український освітянський видавничий центр «Оріон».
9. «Українська мова» підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Авраменко О.М.).
10. «Українська мова» підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Глазова О.П.).
11. «Українська мова» підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Голуб Н.Б., Ярмолук А.В.).
12. «Українська мова» підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Заболотний В.В., Заболотний О.В.).

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ПРИ ПРОВЕДЕННІ СПІВБЕСІДИ

При оцінюванні навчальних досягнень вступників враховуються:

- характеристики відповіді вступника: правильність, повнота, логічність, обґрунтованість, цілісність;
- якість знань: осмисленість, глибина, узагальненість, системність, гнучкість, дієвість, міцність;

- ступінь сформованості загальнонавчальних і предметних умінь та навичок;

- рівень володіння розумовими операціями: уміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;

- досвід творчої діяльності (вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези);

- самостійність суджень.

Оцінювання вступників під час проходження ними співбесіди здійснюється за 200-бальною шкалою:

- 0-100 балів – з української мови;

- 0-100 балів – з математики.

Мінімальна позитивна оцінка, яку повинен набрати вступник за співбесіду, щоб бути допущеним до участі у конкурсі – 100 балів.

4.1. Критерії оцінювання результатів співбесіди з математики

Для співбесіди пропонується 2 питання (1 питання з алгебри і 1 з геометрії).

Час проведення бесіди – 7-8 хвилин на кожного абітурієнта.

Кожне питання з математики оцінюється від 0 до 50 балів відповідно до критеріїв:

Таблиця оцінювання результатів співбесіди з математики

Рівень навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Початковий	1-7	Вступник(ця) розпізнає один із кількох запропонованих математичних об'єктів (символів, виразів, геометричних фігур тощо), виділивши його серед інших; розпізнає даний математичний вираз, формулу; знає найпростіші геометричні фігури.
	8-16	Вступник(ця) виконує однокрокові дії з числами, найпростішими математичними виразами; впізнає окремі математичні об'єкти і пояснює свій вибір.
	17-24	Вступник(ця) співставляє дані або словесно описані математичні об'єкти за їх суттєвими властивостями.
Середній	25-27	Вступник(ця) відтворює означення математичних понять і формулювання тверджень; називає елементи математичних об'єктів; формулює деякі властивості математичних об'єктів; виконує деякі завдання обов'язкового рівня.
	28-30	Вступник(ця) ілюструє означення математичних понять, формулювань теорем і правил виконання математичних дій прикладами із підручника; розв'язує завдання обов'язкового рівня за відомими

		алгоритмами з частковим поясненням.
	31-33	Вступник(ця) ілюструє означення математичних понять, формулювань теорем і правил виконання математичних дій власними прикладами; самостійно розв'язує завдання обов'язкового рівня з достатнім поясненням.
Достатній	34-36	Вступник(ця) застосовує означення математичних понять та їх властивостей для розв'язання завдань у знайомих ситуаціях; знає залежності між елементами математичних об'єктів; розв'язує завдання, передбачені програмою, без достатніх пояснень.
	37-39	Вступник(ця) володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням; частково аргументує математичні міркування й розв'язування завдань.
	40-42	Вступник(ця) вільно володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; самостійно виконує завдання в знайомих ситуаціях з достатнім поясненням; виправляє допущені помилки; повністю аргументує обґрунтування математичних тверджень; розв'язує завдання з достатнім поясненням.
Високий	43-45	Знання, вміння й навички вступника(ці) повністю відповідають вимогам програми, зокрема, вступник(ця) уміє доводити передбачені програмою математичні твердження з достатнім обґрунтуванням; розв'язує завдання з повним поясненням і обґрунтуванням.
	46-48	Вступник(ця) вільно і правильно висловлює відповідні математичні міркування, переконливо аргументує їх; використовує набуті знання і вміння в незнайомих для нього(неї) ситуаціях; знає передбачені програмою основні методи розв'язання завдання і вміє їх застосовувати з необхідним обґрунтуванням.
	49-50	Вступник(ця) виявляє варіативність мислення і раціональність у виборі способу розв'язання математичної проблеми; вміє узагальнювати й систематизувати набуті знання; здатний до розв'язання нестандартних задач і вправ.

4.2. Критерії оцінювання результатів співбесіди з української мови

Для співбесіди пропонується 2 питання.

Час проведення бесіди – 7-8 хвилин на кожного абітурієнта.

Кожне питання з української мови оцінюється від 0 до 50 балів відповідно до критеріїв:

Таблиця оцінювання результатів співбесіди з української мови

Рівень навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Початковий	1-7	Вступник(ця) неправильно відповідає на основну частину запитання. Вступник(ця) відтворює незначну частину навчального матеріалу, плутає поняття, припускається помилок.
	8-16	Вступник(ця) відтворює частину навчального матеріалу, але має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення. Відповідь вступника(ці) фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення, він (вона) може повторити за зразком певну операцію, дію.
	17-24	Вступник(ця) відтворює основний навчальний матеріал, але виконує елементарні завдання тільки з допомогою екзаменатора.
Середній	25-27	Вступник(ця) відтворює основний навчальний матеріал з помилками й неточностями, не здатний(на) дати визначення понять, самостійно сформулювати правило. Вступник(ця) відтворює основний навчальний матеріал з неточностями, здатний(на) дати визначення понять, але не може сформулювати правило.
	28-30	Вступник(ця) частково відтворює основний навчальний матеріал, здатний(на) дати визначення понять, але формулює правила з помилками й неточностями. Вступник(ця) частково відтворює основний навчальний матеріал, здатний(на) дати визначення окремих понять, формулює правила з деякими неточностями, але не може навести приклади.
	31-33	Вступник(ця) частково відтворює основний навчальний матеріал, здатний(на) дати визначення понять, сформулювати правило з деякими неточностям, за допомогою екзаменатора навести приклади до правил, виправити помилки.

Достатній	34-36	Знання вступника(ці) є достатніми, в цілому правильно відтворює навчальний матеріал, формулює правила, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії. Відповідь його (її) логічна, хоч і має неточності. Знання вступника(ці) є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, формулює правила, наводить приклади, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки. Незначні помилки усуваються вступником(цею) самостійно, коли на помилки вказує екзаменатор
	37-39	Знання вступника(ці) є достатніми, він (вона) володіє матеріалом, формулює правила, наводить стандартні приклади, знає винятки з правил. Відповідь його (її) логічна, впевнена, але наявні стилістичні неточності. Знання вступника(ці) є достатніми, відповіді в основному правильні, він(вона) вільно володіє матеріалом, формулює правила, самостійно наводить приклади, знає винятки з правил, намагається аналізувати й систематизувати інформацію, узагальнювати, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його(її), впевнена, розгорнута, але вступник(ця) припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.
	40-42	Вступник(ця) має повні, глибокі знання, здатний(на) використовувати їх у практичній діяльності, демонструє вміння аналізувати мовні явища, порівнювати, узагальнювати, робити висновки, наводити власні приклади із самостійною і правильною аргументацією. Намагається дотримуватись норм української літературної мови.
Високий	43-45	Вступник(ця) має міцні знання, надає правильні відповіді, здатний(на) робити висновки, узагальнення. Аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування. Намагається дотримуватись норм української літературної мови, але припускається незначних помилок у наголосах. Вступник(ця) навчальний матеріал відтворює у повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Вступник(ця) слідкує за дотриманням норм сучасної української літературної мови, хоча припускається незначних помилок.

	46-48	<p>Вступник(ця) навчальний матеріал у межах вимог навчальних програм відтворює у повному обсязі, використовує додаткові джерела та матеріали, висловлює свої міркування, наводить приклади. Вступник(ця) слідкує за дотриманням норм сучасної української літературної мови. Вступник(ця) має міцні знання, на високому рівні володіє узагальненими знаннями в обсязі та в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, добирає власні приклади, користується різними джерелами інформації. Будує висловлення, дотримуючись норм сучасної літературної мови.</p>
	49-50	<p>Вступник(ця) має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися різноманітними джерелами інформації. Мовлення відповідає нормам української літературної мови</p>